

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол №

« 10 »

2022 р.

Заступник голови Приймальної
комісії

Ю. О. Каганов

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

Освітня програма: Публічне управління та адміністрування

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1. Мета фахового іспиту.

Мета фахового іспиту з питань державного управління – з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання на освітньому ступені/рівні бакалавра/ спеціаліста (магістра), з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору абітурієнтів на навчання за освітнім ступенем «магістр» спеціальності «Публічне управління та адміністрування» в межах ліцензованого обсягу спеціальності.

2. Форма фахового іспиту.

Фаховий іспит проходить з застосуванням електронної системи навчання «Moodle» відповідно до тем зазначених в програмі фахового іспиту.

У разі повітряної тривоги під час складання фахового іспиту, іспит переривається, учасники можуть пройти до укриття. Якщо повітряна тривога буде короткочасною, учасники можуть продовжити складання фахового іспиту.

3. Білети: структура білету.

Білет фахового іспиту містить теоретичні питання, які складаються в онлайн форматі за допомогою електронної системи навчання «Moodle».

4. Вимоги до відповіді вступника.

Вступник повинен виявити: вміння аналізувати державно-управлінську систему, визначати природу, функції та механізми державного управління та місцевого самоврядування, визначати їх сутність та значення для розвитку суспільства, класифікувати ці явища за різними критеріями, проводити порівняльний аналіз, давати визначення соціально-управлінським феноменам в сфері державотворення й розбудови державного організму, визначати відмінність від наближених понять, демонструвати обізнаність із тенденціями і проблемами розвитку сучасних державно-управлінських знань.

II. Критерії оцінювання

Для особи, яка претендує на зарахування за ступенем магістра (за 200 бальною шкалою):

Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в повній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання не лише основної, але й додаткової літератури, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін.

Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: має також високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь точна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабе знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, містить неточності, робить помилки при визначенні понять, відчуває труднощі.

Низький рівень (100-123 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при визначенні понять.

До участі у конкурсі не допускається (0-99 балів), якщо вступник виявив такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при визначенні понять.

III. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

1. Основні етапи розвитку державності в сучасній Україні.
2. Демократичні традиції українського державотворення.
3. Витоки та сутність демократії. Виклики й загрози демократії в сучасному світі.
4. Основні цінності сучасної демократії.
5. Сутність демократичної держави. Демократична держава в Україні: сучасний стан та перспективи.
6. Сутність соціальної держави. Соціальна держава в сучасній Україні: основні надбання та проблеми.
7. Сутність правової держави. Перспективи правової держави в Україні.
8. Вплив національної ідеї на українське державотворення.
9. Конституція України та її призначення.
10. Загальні засади конституційного ладу в Україні.
11. Структура форми держави. Проблеми форми сучасної Української держави.
12. Адміністративно-територіальний устрій України: сучасний стан та перспективи.
13. Конституційно-правовий статус людини й громадянина в Україні.
14. Політичні права та свободи людини й громадянина в Україні.
15. Методи та механізми захисту прав і свобод людини й громадянина.
16. Роль та функції судової влади в державі.
17. Судова влада у розвинених демократіях.
18. Система правосуддя в Україні: сучасний стан та перспективи.
19. Призначення, структура та функції законодавчої влади.
20. Моделі організації та роботи законодавчої влади в розвинених демократіях.
21. Особливості інституту законодавчої влади в Україні.
22. Призначення та сутність виконавчої влади в демократичних суспільствах.
23. Порівняльна характеристика моделей виконавчої влади.
24. Кабінет Міністрів України: склад, структура та основні функції.
25. Організація та практика здійснення виконавчої влади в Україні.
26. Прозорість та відкритість влади як запорука демократичного управління.
27. Інститут глави держави: загальна характеристика.
28. Правовий статус Президента України.
29. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні.
30. Політичні партії як соціальний інститут. Роль політичних партій у розвитку демократії.
31. Вибори та референдуми в Україні: конституційно-правове регулювання.
32. Виборче право, виборчі системи та виборчий процес: загальна характеристика.
33. Чинники та критерії демократичності виборчого процесу.
34. Модель демократичного громадянина й культура громадянськості.
35. Роль громадян у демократизації суспільства.
36. Поняття та функції громадянського суспільства. Співвідношення громадянського суспільства й держави.
37. Становлення та розвиток громадянського суспільства в незалежній Україні.
38. Проблема легітимності влади.
39. Роль засобів масової інформації в сучасних суспільних і державотворчих процесах.
40. Економічна роль держави у підтримці демократії.
41. Інформаційна політика держави: проблеми та пріоритети.
42. Національна політика в сфері зайнятості та безробіття.
43. Політика соціального партнерства.
44. Суб'єкти та функції соціальної політики.
45. Моделі сучасної демократії та формування соціальної політики.
46. Соціальна політика та соціальна стратифікація України.
47. Проблема бідності. Майнові групи та соціальна політика.
48. Особливості соціальної політики стосовно соціально-демографічних груп.

49. Проблеми розвитку демократії в сучасній Україні та шляхи їх подолання.
50. Запобігання корупції як державно-управлінська проблема.
51. Засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 рр.
52. Стратегія реформування державного управління України на 2016-2020 рр.
53. Ефективність державного управління.
54. Основні напрямки застосування інформаційних технологій у державному управлінні.
55. Централізація та децентралізація у структурній організації державного управління.
56. Сучасний стан та перспективи розвитку регіонального управління в Україні.
57. Механізм державного управління соціальними послугами.
58. Публічна служба: структура, види, основні характеристики.
59. Державна служба як різновид публічної служби в Україні.
60. Посадові та службові особи публічного управління в Україні.
61. Основні види державної служби та їх законодавче регулювання в Україні.
62. Реформа державної служби в Україні: надбання, проблеми, перспективи.
63. Правове регулювання проходження державної служби в Україні.
64. Правовий статус державного службовця в Україні.
65. Система управління державною службою в Україні.
66. Загальні умови вступу на державну службу в Україні.
67. Порядок проведення конкурсу на зайняття вакантної посади державної служби в Україні.
68. Конкурсна комісія для проведення конкурсу на зайняття вакантної посади державної служби в Україні: утворення такої комісії та умови правомочності її засідань.
69. Загальні засади призначення на посаду державної служби в Україні.
70. Ранги державних службовців в Україні.
71. Правове регулювання переведення державних службовців в Україні.
72. Зміна істотних умов державної служби за законодавством України.
73. Оцінювання результатів службової діяльності державних службовців за законодавством України.
74. Стаж державної служби за законодавством України.
75. Правила внутрішнього службового розпорядку державного органу в Україні.
76. Професійне навчання державних службовців.
77. Стажування як вид підвищення рівня професійної компетентності державного службовця.
78. Оплата праці державних службовців в Україні.
79. Відпустки державних службовців в Україні.
80. Службова дисципліна державних службовців.
81. Засади дисциплінарної відповідальності державних службовців в Україні.
82. Матеріальна відповідальність державних службовців в Україні.
83. Правове регулювання діяльності патронатної служби та працівників державного органу, які виконують функції з обслуговування, в Україні.
84. Загальні правила поведінки державного службовця.
85. Правове регулювання служби в органах місцевого самоврядування в Україні.
86. Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування в Україні.
87. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні.
88. Порядок роботи зі зверненнями громадян в органах державної влади та органах місцевого самоврядування України.
89. Юридична відповідальність державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування.
90. Соціальне забезпечення державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування.

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

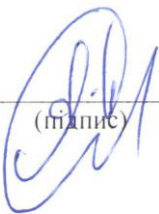
1. Державне управління : навч. посіб. / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна, Л. Ю. Гордієнко ; за ред. А. Ф. Мельник. – К. : Знання-Прес, 2003. – 343 с.
2. Енциклопедія державного управління [Електронний ресурс] : у 8 т. / [наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2011 // Режим доступу : <http://derzhava.in.ua:8081/ndi/encyclopedia/default.aspx>
3. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки» від 14.10.2014 № 1699-VII [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1699-18>
4. Закон України «Про державну службу» від 10.12.2015 № 889-VIII [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
5. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 07.06.2001 № 2493-III [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
6. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
7. Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 № 393/96-ВР [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>
8. Закон України «Про соціальні послуги» від 19.06.2003 № 966-IV [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/966-15>
9. Колодій А. М. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : підручник / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : Юрінком Інтер, 2007. – 504 с.
10. Конституція України [Електронний ресурс] : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.] // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
11. Основи демократії : підручник для студентів вищих навчальних закладів / За заг. ред. А. Ф. Колодій ; затверджено Міністерством освіти і науки України. – 3-тє видання, оновлене і доповнене. – Львів : Астролябія, 2009. – 832 с.
12. Реформа державної служби у питаннях та відповідях : практичний посібник для керівників служб управління персоналом [Електронний ресурс] / [М. Канавець (кер. авт. колективу), Ю. Лихач, А. Кукуля, І. Рощин, О. Романюк, А. Астапов ; за заг. ред. К. Ващенко]. – К. : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2016. – 176 с. // Режим доступу : http://nads.gov.ua/sites/default/files/imce/2016-07-02_posibnuk_security_2.compressed.pdf
13. Стратегія реформування державного управління України на 2016-2020 роки [Електронний ресурс] : [схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р] // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80>

Додаткова:

1. Бутченко Т. І. Соціально-політичне проектування: проблема взаємозв'язку суспільних потреб і державних інтересів : монографія / Т. І. Бутченко. – Запоріжжя : КСК-Альянс, 2011. – 280 с.
2. Воловик В. І. Політична філософія : навч. посібник для ВНЗ / В. І. Воловик ; ДВНЗ «ЗНУ» М-ва освіти і науки, молоді та спорту України. – Запоріжжя : Просвіта, 2012. – 182 с.

3. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року [Електронний ресурс] : [затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385] // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>
4. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : підручник / І. І. Бодрова, С. В. Болдирєв, В. О. Величко та ін. ; за ред. С. Г. Серьогіної. – 2-ге вид. переробл. та доповн. – Х. : Право, 2011. – 360 с.
5. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2012. – Т. 1. – 564 с.
6. Загальні засади місцевого самоврядування в Україні. навч. посіб. /За заг. ред. В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого. – К.: Вид-во НАДУ, 2010. – 211 с.
7. Закон України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 № 5203-VI [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>
8. Клименко І. В. Сучасні моделі компетенцій державних службовців : монографія / І. В. Клименко, О. О. Акімов, Е. А. Афонін. – Київ : Центр учбової літератури, 2016. – 176 с.
9. Краснокутський О. В. Взаємозв'язок політичної та правової свідомості: проблема формування ідеології державотворення : монографія / О. В. Краснокутський ; Державний вищий навчальний заклад «Запорізький національний університет» Міністерства освіти і науки України. – Запоріжжя : КСК-Альянс, 2014. – 428 с.
10. Місцеве самоврядування в Україні : євроінтеграційний шлях: колективна монографія / за заг. ред. Р. М. Плюща. – К. : РІДНА МОВА. – 2016. – 808 с.
11. Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації : наук. доп. / [редкол. : Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, В. В. Толкованов та ін.] ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю. В. Ковбасюка. – К. : НАДУ, 2014. – 128 с.
12. Черноног Є. С. Державна служба: історія, теорія і практика : навчальний посібник / Є. С. Черноног. – К. : Знання, 2008. – 458 с.

Голова фахової
атестаційної комісії

(підпис)

О.В. Краснокутський
(ініціали та прізвище)